

BÓLE GŁOWY - zanim rozpocznieś leczenie...

„...Od pewnego czasu zaczęły Dzeusowi dokuczać gwałtowne bóle głowy. Dziwna to była sprawa, przecież bogowie nie znają cierpień, a tu sam Dzeus, najwyższy z nieśmiertelnych, odczuwa straszne rwanie rozsadzające mu czaszkę. Wreszcie nie mogąc znieść tych męczarni zstąpił na ziemię, wezwał swego syna Hefajstosa, boskiego kowala, i rozkazał:

- Weź topór w obie dłonie i rozłup mi głowę.

Stanął Hefajstos jak wryty, przerażenie odjęło mu mowę. Ale Dzeus porwany nowym atakiem bólu tupnął nogą, aż drżenie przeszło ziemię i zakrzyknął:

- Czyń co ci karzę!

Wtedy Hefajstos widząc, że Dzeus cierpi naprawdę, pozbył się lęku i pochwyciwszy topór silnym zamachem ramion uczynił potężną szczerbę w czaszce Gromowładnego. Jakież było zdziwienie obu bogów, gdy z głowy Dzeusa wyskoczyła piękna dziewczina w pełnej zbroi...”

Mity Greków i Rzymian” Wanda Markowska – Iskry, Warszawa 1987

Ból głowy. Niewiele jest osób, które go nie doświadczyły, gdyż bywa objawem zmęczenia, napięcia, głodu, długiego przebywania w jednej pozycji, grypy itp. Zależnie od wrażliwości osoba cierpiąca wcześniej czy później szuka pomocy, szczególnie gdy dolegliwość ma charakter przewlekły.

Podłoże cierpienia nie zawsze daje się łatwo ustalić, dlatego nawet przy słabym bólu, jeśli ma on charakter nawracający, warto pomyśleć o konsultacji okulistycznej (wada refrakcji), laryngologicznej (zatrzaśnięcie ucha, wyrostek sutkowy), stomatologicznej z uwzględnieniem badania stawu skroniowo-żuchwowego, kontroli ciśnienia krwi, badaniu morfologii krwi, a także ocenie stanu szyjnego odcinka kręgosłupa.

Zastanówmy się teraz, kiedy konieczna jest dodatkowa diagnostyka lub natychmiastowe skierowanie do szpitala.

Jeżeli u osoby dotychczas nie zgłaszającej bólu głowy, pojawi się nagle silny ból o charakterze rozsadzającym, musimy przede wszystkim wykluczyć **krwotok podpajęczynówkowy lub samoistny, czy pourazowy krwotok wewnątrzczaszkowy** (u dzieci i osób starszych przyczyną może być nawet banalny uraz, którego chory może nie pamiętać). Mogą, choć nie zawsze, pojawić się objawy ułatwiające rozpoznanie tego stanu, takie jak: zasłabnięcie lub krótkotrwała utrata przytomności, jednostronne opadnięcie powieki lub rozszerzenie źrenicy (jako wynik porażenia n III). Wystąpienie niedowładu czy porażenia połowicznego jest objawem uszkodzenia półkul mózgowych.

Jeżeli bólowi głowy o średnim nasileniu, często porannemu z nudnościami czy z początkowo przynoszącymi ulgę wymiotami, towarzyszą zmiany zachowania, spowolnienie czy otępienie, zaburzenia kontroli zwieraczy – można podejrzewać **rozrost**

nowotworowy wewnątrzczaszkowy lub narastanie wodogłowia wewnętrznego (nie tylko u dzieci). W tej grupie chorób bóle mogą też być ostre, narastać przy kaszlu i zmianie pozycji ciała.

Ból głowy często połączony z wymiotami, patologiczną sennością pojawiającą się w nietypowych porach dnia, z gorączką lub po przebytych zapaleniu ucha, zatok, urazie czaszki – może wskazywać na **zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych**.

Do bólu o charakterystycznej lokalizacji należy **neuralgia nerwu trójdzielnego**: u osób po 50-tym roku życia jednostronny, błyskawiczny, bardzo silny w zakresie I i II gałązki (czoło, policzki). Jeżeli jednak ból ten wystąpi u osoby młodej lub towarzyszy mu deficyt w zakresie tych gałęzi pod postacią niedoczulicy, osłabienia odruchu spojówkowego czy rogówkowego lub innych objawów neurologicznych, należy wykluczyć obecność **tętniaka, nerwiaka nerwu VIII** oraz **SM**.

Wszelkie bóle ciągłe wymagają diagnostyki. **Jeśli stwierdzimy oprócz bólu obrzęk, zaczerwienienie i bolesność przy palpacji tętnicy skroniowej powierzchnowej, opóźnienie leczenia tego stanu zapalnego może grozić utratą wzroku.**

Jednostronny ból zlokalizowany w oczodole promieniujący do potylicy może wskazywać na **jaskrę**, często oko jest zaczerwienione z szeroką źrenicą. Ból gałki ocznej z postępującym osłabieniem wzroku lub mroczkiem środkowym może być objawem **zapalenia pozagałkowego nerwu wzrokowego, często pierwszym objawem SM**.

Natomiast bóle napadowe twarzy, żuchwy, języka, gardła, nie są groźne niemniej jednak ich leczenie bywa trudne ze względu na nie w pełni wyjaśnioną etiologię.

Jednostronne napadowe bóle głowy nawet bardzo silne, z okresami remisji to **migrena, ból klasterowy Hortona, lub przewlekła napadowa hemikrania**. Można w nich wykazać czynniki prowokujące (fonofobia, fotofobia), często występują rodzinnie, rozpoczynają się o tej samej porze dnia, mogą być poprzedzone aurą (mroczone, parestezie, a nawet kilkunastominutowy niedowład kończyn).

Szczególnym wskazaniem do zastosowania alternatywnych metod leczenia są bóle głowy toksyczne – tzw. **rykoszetowe bóle głowy** u osób nadużywających leków niesterydowych przeciwzapalnych, a szczególnie w tzw. **rzekomym guzie mózgu** (u osób po przewlekłej sterydoterapii), a także w **bólach głowy napięciowych, trawiennych** itp.

Wg doktora W. B. Jonasa bóle głowy są najczęstszą przyczyną szukania pomocy u homeopaty, dlatego zamierzamy poświęcić temu problemowi uwagę w kilku kolejnych numerach Homeopatii praktycznej.

W naszej pracy będziemy się opierać m.in. na materiale zawartym w książce dr Manfreda von Ungern-Sternberga pt. „Bóle głowy i migrena”, w której autor omawia 15 najważniejszych leków homeopatycznych najbardziej przydatnych w leczeniu schorzenia, które nazywane jest „erux medicorum”. (red.)

Dr med. Manfred von Ungern-Sternberg

Dr med. Ewa Maria Grott

CACTUS GRANDIFLORUS

Cereus grandiflorus, Cactus grandiflorus, Królowa nocy, Cactaceae, Ameryka środkowa

Lecząc bóle głowy często zapominamy o kaktusie. Bóle głowy typowe dla tego leku są przeważnie wywołane przez *wzmoczony napływ krwi do mózgu*, co powoduje bardzo silny ból, któremu towarzyszy **gwałtowne uczucie gorąca w głowie**. Objaw ten jest szczególnie charakterystyczny jeśli występuje **po przemęczeniu umysłowym**.

Bóle mają charakter **uciskowy lub ściskający (duszący)**.

Typowy jest ból **z uczuciem ciężaru, jakby coś bardzo ciężkiego leżało na szczycie głowy, zmniejszający się pod wpływem ucisku z zewnątrz i pogarszający poprzez każdy odgłos oraz silne światło**.

Pacjent ma wrażenie przenikania dźwięku przez głowę i mózg, z odczuciem jakby był on substancją materialną, która zostaje „wzibrowana” do substancji mózgowej (podobnie Theridion).

Lippe zauważył, że bóle uciskające na szczyt głowy mogą występować jako skutki krwotoku z macicy, albo w czasie *menopauzy*, może wtedy występować uczucie jakby głowa była ściśnięta w imadle, jakby pękała od gwałtownego bólu.

Wrażenie ciężaru może też dawać odczucie „jakby wierzchołek głowy został uderzony i zgnieciony”.

Ból głowy ...”z uczuciem przekrwienia wychodzący na zewnątrz z obu uszu”.

W obrazie leku występują też bóle z odczuciem napięcia w okolicy szczytu głowy, jakby skóra była coraz silniej i silniej naciągana na czaszkę.

Prawostronne bóle głowy i neuralgie mają charakter pulsujący lub stukający.

Cactus może być także wskazany przy zagrażającej apopleksji.

Prawostronne bóle mogą wystąpić jako skutek np. wypicia kieliszka wina, wizyty w operze albo *opóźnienia posiłku*.

Ból może rozpocząć się rano, wzrasta w ciągu dnia i towarzyszą mu wymioty. Nos jest bardzo wysuszony, pacjent musi spokojnie leżeć. Ból nasila się, gdy pacjent wstaje, pod wpływem szmerów, światła, wysiłku.

Pulsujący ból z uczuciem ciężaru na prawą stronę głowy, utrzymujący się dzień i noc, tak silny, że chory głośno krzyczy.

Ogólnie biorąc, bóle mają charakter narastający, w końcu osiągają niesłychaną intensywność. Głowa boli w części przedniej i tylnej raz mniej, raz bardziej rozpierająco.

Uczucie, jakby coś „wzirowywało” z piersi do mózgu, wszystkie naczynia krwionośne wydają się „pukać”, pacjent myśli że umiera.

Obiektywnie, uwagę otoczenia zwraca silne zaczerwienienie twarzy. (Ritters)

Kent podsumowuje bóle głowy typu cactus następująco:

„Cactus powinno się podawać przy grożącej apopleksji, kiedy napływ krwi do mózgu jest olbrzymi a twarz gorąca, czerwono-purpurowa albo silnie czerwona, kiedy pacjent odczuwa uderzenia tętna w

mózgu i całym ciele. Ucisk krwi jest tak silny, że występuje odczucie, jakby głowa się rozdymała, ale bez znacznego wzrostu temperatury...

Cactus ma w swoim obrazie również gorączkę, ale nie musi ona towarzyszyć tym objawom. **Gorąco w głowie spowodowane przemęceniem umysłowym** jest ważnym symptomem. Spotyka się je u ludzi, którzy usiłują odzwyczaić się od picia kawy – wtedy cactus jest lekiem z wyboru.

OCZY: Okresowo nawracające zmętnienie albo osłabienie wzroku. Otoczenie wydaje się być zamglone albo zaciemnione; „nawet z małej odległości nie poznaje najlepszego przyjaciela”. Chwilowa utrata siły wzroku. **Przed oczami ukazują się czerwone kręgi, które powodują zamglenie wzroku.** Nadwrażliwość na światło, zwłaszcza przy bólu głowy. Oczy przekrwione; **wybroczyny;** przekrwienie mózgu aż do śpiączki; ostre reumatyczne zapalenie oczu, *choroba Basedowa*.

USZY: **Pulsowanie, z szumem w uszach, dzwonienie w uszach.** Tinnitus, zwłaszcza w prawym uchu. Reumatyczne zapalenie ucha. Zapalenie ucha po stłumieniu potów.

NOS: **Zastępcze krwotoki z nosa; przy braku, lub stłumieniu miesiączki.**

USTA: Suchość, musi dużo pić, by połknąć suche pokarmy; mdłości, pokarmy są bez smaku, rano niemiły zapach z ust. Język jest purpurowoczerwony, suchy, z białym lub brązowym nalotem. Łaskotanie na czubku języka.

TWARZ: *czerwona i napuchnięta przy pulsującym bólu głowy.* Uderzenia krwi do twarzy z uczuciem duszenia. Może również występować błądliwość twarzy połączona z wychudzeniem. Kiedy pacjent jest zziębnięty, przy osłabieniu serca twarz jest niebieskawa, a wargi niebiesko-czerwone i plamiste. **Prosopalgia:** prawostronny ból twarzy zaostrzający się przy najmniejszym wysiłku, możliwy do wytrzymania tylko wtedy, gdy pacjent leży spokojnie w łóżku. Napad bólu może być wywołany przez wino, muzykę, jarzące się światło albo opóźnieniem posiłku.

SERCE: Dusznica bolesna. **Odczucie jakby serce było gwałtownie ściskane żelazną ręką, która rozluźnia chwyt, by po chwili ponownie znie-nacka zacisnąć. Odczucie jakby serce znajdowało się w drucianej klatce, zbyt ciasnej, by mogło bić.**

Psychika (Dr Manfred von Ungern-Sternberg „Bóle głowy i migrena”)

NIEPOKÓJ , wyrzuty sumienia jakby popełnił przestępstwo; <i>strach: przed śmiercią</i> z powodu dolegliwości sercowych i reumatycznych; uczucie, że jest nieuleczalnie chory. Lęk przed nieszczęściem; że się udusi w nocy; <i>śni mu się, że spada, zrywa się ze snu przerażony.</i>	Problemy z koncentracją: delirium, bezsenność, Urojenia: przedmioty wydają się małe, sądzi, że jest uwięziony w drucianej klatce albo zasięku. Senny, otepiały, uczucie, że jest chory umysłowo z gorącem, jak w stanie upojenia. Stupor w gorączce przy porażeniu słonecznym.	Mówiąc z trudem znajduje słowa Trudności ze sformułowaniem zdania podczas pisania. Niepokój w pozycji siedzącej, spowolnienie, ciągle ma zaległości – u staruszków.
Strachliwość. Zrozpaczony, ostrożny, niezdecydowany, <i>podejrzliwy</i>	CACTUS po południu wieczorem w nocy przy obudzeniu w czasie snu > po śnie ból głowy < muzyka < hałas < rozmowa	Twarz załężniona. Pragnie wielu leków, żartuje, ciągle w pośpiechu, <i>łagodny</i> , ponury, mrukliwy, powściągliwy, nie chce odpowiadać, milczący.
drażliwy, porywczy z powodu urojeń że będzie zraniony	< <i>pocieszanie, sympatia,</i> < nieodwzajemniona miłość <i>smutek</i> < <i>miesiączka</i> < <i>przy dolegliwościach serca</i> niezdolny mówić <i>placz</i> bez powodu	Sny miłosne z erekcją. Impuls robienia dziwnych rzeczy, <i>mówi we śnie.</i>

WIODĄCE OBJAWY OGÓLNE: **Odczucie ścisknięcia, skurczenia, przewężenia** (gardła, przełyku, pochwy); samoistne lub wzbudzone często przez

najlżejszy kontakt. **Gwałtowne przekrwienie lub lokalne pulsowanie. Okresowość. Krwotoki** (z nosa, płuc, żołądka, odbytu, pęcherza), **wybroczyny**.

Stan poprawia się: na świeżym powietrzu; pod wpływem uciśnięcia szczytu głowy; pozycja siedząca; odpoczynek.

Stan pogarsza się: leżenie na lewym boku; okresowo; pod wpływem wysiłku; 10-11 h oraz o 23 h; w

nocy; podczas chodzenia; gdy wchodzi na schody; pod wpływem hałasu, światła, gorąca słońca; przy najlżejszym dotyku.

(Powinowactwo z Ignatia i Natrium muriaticum) Dr Manfred von Ungern-Sternberg

Literatura:

G.Vithoulkas, *Materia Medica Viva*

J.T. Kent, *Lectures on Homoeopathic Materia Medica*

R. Morisson, *Desktop guide to keynotes and confirmatory symptoms*

W.B.Boericke, *Pocket Manual of Homoeopathic Materia Medica*

Recenzja skryptu Dr Manfreda von Ungern-Sternberga pt. „Bóle głowy i migreny”

(wydanie książkowe w przygotowaniu)

W publikacji tej, autor przedstawia 15 najważniejszych leków homeopatycznych najczęściej potrzebnych w leczeniu schorzenia, które nazywane jest „erux medicorum”.

Cenny dla czytelnika jest układ książki, w postaci wielu obrazowych tabeli i rysunków wykonanych przez Hermana Eberta w sposób bardzo przejrzysty. Każdy lek obrazuje rysunek głowy (zobacz załączony przykład) z opisem najważniejszych dolegliwo-

ści, w taki sposób, że utrwała się znakomicie w pamięci. Dodatkowo podano obraz zmian towarzyszących na języku z opisem oraz tabelaryczny układ objawów ważnych w różnicowaniu. Wszystko poprzedzone jest opisem wprowadzającym, w nawiązaniu do 3 podstawowych miazm i 7 warstw podobieństwa (§ 71 Organonu Hahnemanna). A także pięciu elementów wg Tradycyjnej Medycyny Chińskiej. (Ewa.M.Grott)